

Introduktion
FGS Arkivredovisning

Introduktion till förvaltningsgemen- samma specifikationer (FGS) FGS Arkivredovisning

*Vägledning och förklaring till
de förvaltningsgemensamma
specifikationerna*

RAFGS2D2A20200820

Kontakta oss

Information om arbetet med FGS:er
hittar du på vår webbplats:
www.riksarkivet.se/fgs-earkiv

Du kan även kontakta oss via e-post:
ra-fgs@riksarkivet.se

Augusti 2020

Riksarkivet

Innehållsförteckning

Inledning	3
Familjen FGS Arkivredovisning	3
1. Beskrivning av använda standarder	4
1.1 Arkivet och formatet EAD	4
1.1.1 Encoded Archival Descripton (EAD 2002).....	5
1.1.2 Encoded Archival Descripton (EAD3).....	5
1.2 Arkivbildare och formatet EAC	6
1.2.1 Encoded Archival Context (EAC beta).....	6
1.2.2 Encoded Archival Context - Corporate bodies, Persons and Families (EAC-CPF)	7
1.3 Information om XML-dokumentet.....	8
2. Arkivredovisning enligt det allmänna arkivschemat	9
2.1 Överföring av arkivredovisningsinformation enligt det allmänna arkivschemat	11
2.1.1 Redovisning enligt allmänna arkivschemat beskriven med EAC beta och EAD 2002	11
2.1.2 Redovisning enligt allmänna arkivschemat beskriven med EAC-CPF och EAD 2002.....	12
3. Arkivredovisning enligt den verksamhetsbaserade arkivredovisningen	13
3.1 Verksamhetsbaserad arkivredovisning beskriven med EAC-CPF och EAD3	15
4. Beskrivning av arkivredovisningar som är kombinationer av redovisningsprinciper	16

Inledning

Denna introduktion är framtagen för att ge en förståelse för vad de förvaltningsgemensamma specifikationerna för arkivredovisning (FGS Arkivredovisning Allmänna arkivschemat samt FGA Arkivredovisning Verksamhetsbaserad arkivredovisning) är och vad de kan användas till. Samtliga länkar i dokumentet kontrollerade 2017-09-01.

Familjen FGS Arkivredovisning

Standarder:

Encoded Archival Description (EAD 2002), en de-facto standard för att beskriva arkiv.
Encoded Archival Description (EAD3), en de-facto standard för att beskriva arkiv.
Encoded Archival Context (EAC beta), en de-facto standard för att beskriva arkivbildare.
Encoded Archival Context- Corporate Bodies, Person and Families (EAC-CPF), en de-facto standard för att beskriva arkivbildare.

Användningsområde:

I familjen FGS Arkivredovisning ingår de båda informationstypsspecifika FGS:erna:

- FGS Arkivredovisning (Allmänna arkivschemat) och
- FGS Arkivredovisning (Verksamhetsbaserad arkivredovisning).

Uppdelningen i två separata specifikationer har gjorts dels för att underlätta användningen av dem, dels för att underlätta vid framtida revideringar och uppdateringar av specifikationerna.

FGS:erna för arkivredovisning är avsedda att specificera hur informationen i en arkivredovisning ska struktureras vid överföring mellan olika system, exempelvis mellan två olika arkivredovisningssystem eller mellan ett arkivredovisningssystem och ett e-arkiv. Det går att använda FGS:erna var och en för sig, i kombination med varandra¹ eller tillsammans med andra FGS:er. De kan till exempel användas tillsammans med en annan informationstypsspecifik FGS och FGS Paketstruktur vid skapandet av en SIP för överföring till ett e-arkiv. Detta innebär att FGS Arkivredovisning både går att se som en informationstyp men även som utökande information till överförd information.

- I de fall det endast är arkivredovisningsinformation som ingår i överföringen som paketeras med hjälp av ”FGS Paketstruktur” kommer den överförda informationen vara av informationstypen ”Archival information” och samtliga XML-dokument redovisas i ”FGS Paketstruktur” som filer ingående i överföringen.
- I de fall arkivredovisningsinformationen kompletterar den överförda informationen kommer den att följa anvisningarna i avsnittet ”Arkivredovisning i EAD och EAC-CPF-format” som återfinns i ”FGS Paketstruktur”

För att beskriva de två olika FGS Arkivredovisning med hjälp av standarder har två olika versioner av EAD samt EAC beta och EAC-CPF valts. De olika formaten har valts med avseende på att det idag redan finns implementationer av import och export av arkivinformaton som följer det allmänna arkivschemat med hjälp av de äldre specifikationerna EAD2002 och EAC beta. Dessa två standarder har genomgått revideringar och EAD2002 är ersatt av EAD3 och EAC beta är ersatt av EAC-CPF. Dessa två äldre specifikationer uppdateras inte längre och har

---

¹ I de fall en arkivredovisning utgörs av en kombination av det allmänna arkivschemat och den verksamhetsbaserade arkivredovisningen.

inte heller någon support. Därför rekommenderas det att de nya formaten används. EAC beta som beskriver arkivbildaren innehåller i sig en enklare version av EAD2002 vilket ej återfinns i EAC-CPF.

1. Beskrivning av använda standarder

Avsikten är inte att förklara eller utbilda om standarderna. De som vill eller behöver en mer omfattande beskrivning hänvisas till de organ som ger ut och ansvarar för respektive standard.

I FGS:erna för Arkivredovisning används två olika format använts för att beskriva arkivbildaren och arkivet. Detta resulterar i att arkivredovisningsinformationen blir uppdelad i två olika XML-dokument, ett med information om arkivbildaren och ett med information om dennes verksamhet och arkiv. Att det blir denna uppdelning medför att man behöver knyta ihop de två delarna med hjälp av att ange information om vilket arkiv som arkivbildaren har skapat i dokumentet innehållande arkivbildarinformationen och på motsvarande sätt i dokumentet gällande arkivet det vill säga att ange vem/vilka som är arkivbildare.

För den verksamhetsbaserade arkivredovisningen gäller att beroende på hur de båda standarderna ser ut och hur de kan användas har exempelvis informationen i de delar som en verksamhetsbaserad arkivredovisning för statliga myndigheter ska innehålla ("arkivbeskrivning", "verksamhetsbeskrivning", "arkivförteckning" och "dokumentation") varit tvungna att delas upp mellan de båda beskrivningarna (EAC-CPF och EAD3). Detta innebär att grundläggande information om arkivbildaren i "arkivbeskrivningen" beskrivs med EAC-CPF medan resterande delar beskrivs i EAD3 tillsammans med "verksamhetsbeskrivningen", "arkivförteckningen och dokumentationen".

1.1 Arkivet och formatet EAD

Vid utbyte av information om arkivets innehåll, det vill säga innehållet i en arkivförteckning, använder man utbytesformatet EAD (Encoded Archival Description)². Detta är ett format som använder XML som sitt utbytesformat och standarden har blivit en de facto standard inom arkivvärlden. Standarden upprätthålls av Society of American Archivists (SAA) tillsammans med Library of Congress (LC). EAD bygger på den allmänna standarden ISAD(G)³ från International Council of Archivists (ICA). Formatet som finns i två versioner används för att skapa ett dokument och oftast i form av en hierarkisk beskrivning. Man kan exportera sin arkivinformaton enligt den tillämpning man har i sitt arkivsystem genom att mappa datat i systemet mot utbytesformatet. Det är lämpligt att oavsett den vana man har med utbytesformatet att använda elementkatalogen kallad Tag Library (TL) som stöd för att förstå vad elementen har för användningsområde.

Man kan även använda formatet för lagring men det vanligaste sättet att använda formatet är för att överföra arkivinformaton mellan en avsändare och en mottagare, oavsett vilka dessa är.

Formatens ursprungliga scheman det vill säga scheman utan lokala anpassningar finns för nedladdning på utvecklingsidan GitHub⁴.

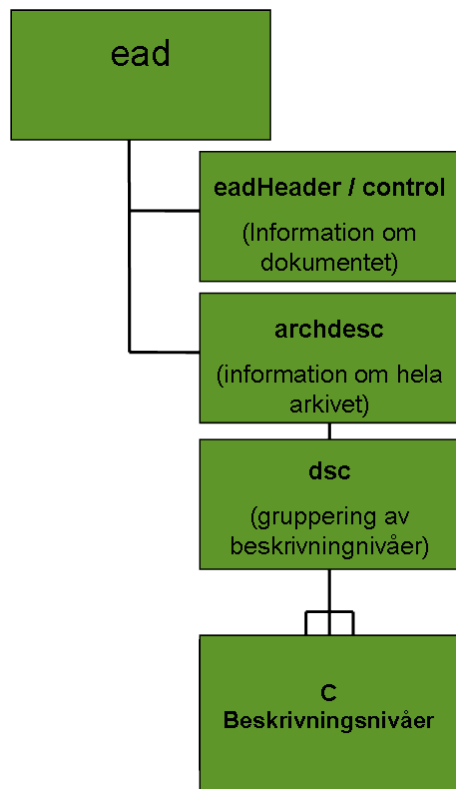
De båda olika versionerna av formaten har fortfarande samma uppbyggnad vilket medför att man som användare enkelt känner igen sig. Likheten medför att oavsett vilken av versionerna som används så kan huvudelementen beskrivas med nedanstående bild.

---

² <http://www.loc.gov/ead/>

³ <http://www.ica.org/10207/standards/isadg-general-international-standard-archival-description-second-edition.html>

⁴ <https://github.com/SAA-SDT>

Huvudelementen i utbytesformaten EAD2002 och EAD3.

Själva formatet och den fil som beskriver arkivet kan sägas ha två obligatoriska delar, en inledande del som kallas ”EADheader” i EAD 2002 och ”Control” i EAD3 i vilken det går att se information om själva XML-dokumentet och dess skapande. I den andra delen som har det förkortade namnet ”Archdesc” vilket står för ”Archival Description” vilket på svenska blir arkivbeskrivning beskrivs hela arkivet och alla dess beståndsdelar. Man skapar även i denna del knytningen till arkivbildaren.

1.1.1 Encoded Archival Descripton (EAD 2002)

EAD i sig har funnits sedan 1998 och den mest använda versionen är eAD2002. Denna version används bland annat för överföring av arkivbeskrivningar till den Europeiska Arkivportalen <http://www.archivesportaleurope.eu>. Detta format används i ”FGS Arkivredovisning (Allmänna arkivschema)” och användningen samt elementen är baserade på det redan av Riksarkivet framtagna anpassningen för överföringar till Nationella Arkivdatabasen (NAD)⁵ och Riksarkivets arkivredovisningssystem (ARKIS)⁶ och inga förändringar är genomförda.

Ursprungliga resurser att använda är TL⁷ och XML-schemat⁸.

1.1.2 Encoded Archival Descripton (EAD3)

EAD3 är efterföljaren till EAD och släpptes 2015. Detta format används i ”FGS Arkivredovisning (Verksamhetsbaserad)”.

Ursprungliga resurser att använda är TL⁹ och XML-schemat¹⁰.

⁵ <https://sok.riksarkivet.se/nad>

⁶ <https://riksarkivet.se/metadatabilaga-eleveranser>

⁷ <http://www.loc.gov/ead/tglib/index.html>

⁸ <https://github.com/SAA-SDT/EAD2002>

1.2 Arkivbildare och formatet EAC

Vid utbyte av information om en auktoritet eller arkivbildare, som kan vara en myndighet, en organisation, ett företag eller en person, använder man en av versionerna av utbytesformatet EAC (Encoded Archival Context). Båda formaten använder XML som sitt filformat och har blivit de facto standarder inom arkivvärlden. Standarden upprätthålls numera av Society of American Archivists tillsammans med Staatsbibliothek Berlin. Både Eac beta och EAC-CPF bygger på den allmänna standarden ISAAR(CPF)¹¹. Man kan exportera sin auktoritetsinformation enligt den tillämpning man har i sitt arkivsystem genom att mappa datat i systemet mot utbytesformatet. Det är lämpligt att oavsett den vana man har med utbytesformaten att använda elementkatalogen kallad Tag Library (TL) som stöd för att förstå vad elementen har för användningsområde.

Formatens scheman finns för nedladdning på utvecklingssidan GitHub¹².

Man kan använda formatet för lagring men det vanligaste sättet att använda formatet är för att överföra arkivinformation mellan en avsändare och en mottagare.

Själva formatet och den fil som beskriver arkivbildaren kan sägas ha två obligatoriska delar, en inledande del som kallas "eacheader" i EAC beta och "Control" i EAC-CPF i vilken det går att se information om själva filen och dess skapande. Den obligatoriska beskrivningen av arkivbildaren sker sedan i EAC beta i delen "condesc" vilket står för "context description" respektive en del i EAC-CPF som förklaras ytterligare i texten om EAC-CPF nedan. I denna andra del beskrivs arkivbildaren och all dennes information som till exempel levnadstid, platser som har en knytning till arkivbildaren, en beskrivning av arkivbildarens arbetsuppgifter. Man skapar även denna del knytningen till andra arkivbildare eller ett eller flera arkiv.

1.2.1 Encoded Archival Context (EAC beta)

EAC beta är ett tidigt format framtaget för att kunna hantera överföringar av auktoritets- och arkivbildarinformation. Detta format är föregångaren och ursprunget till EAC-CPF. Detta EAC beta¹³ format har aldrig publicerats i en officiell version men har använts av svenska Riksarkivet. Detta format används i "FGS Arkivredovisning (Allmänna arkivschema)" där användningen samt elementen är baserade på det redan av Riksarkivet framtagna anpassningen för överföringar till Nationella Arkivdatabasen (NAD)¹⁴ och Riksarkivets arkivredovisningssystem (ARKIS)¹⁵ och inga förändringar är genomförda.

En schematisk bild av standarden ser ut som följer.

---

⁹ <http://www.loc.gov/ead/EAD3taglib/index.html#toc>

¹⁰ <https://github.com/SAA-SDT/EAD3>

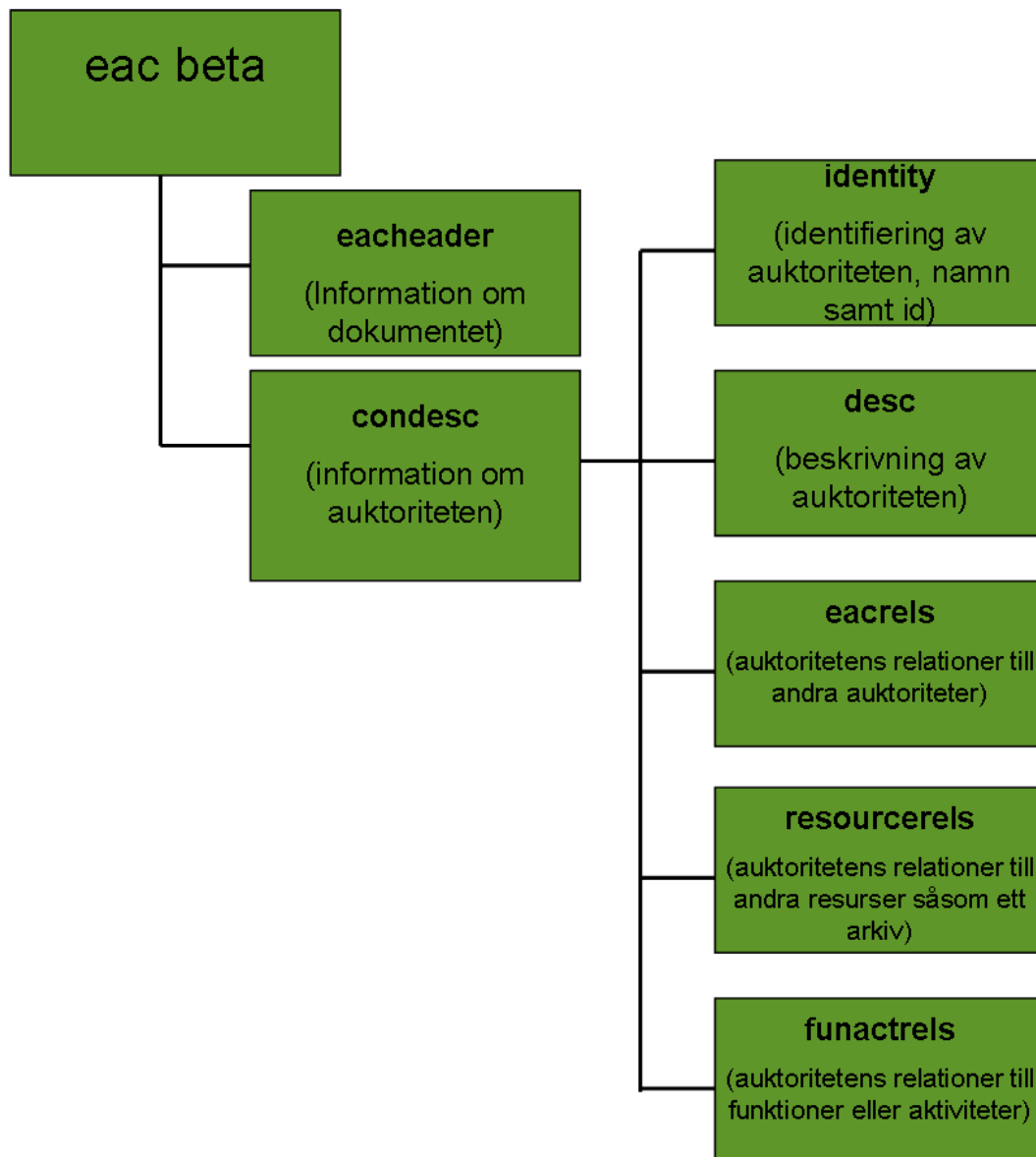
¹¹ <http://www.ica.org/10203/standards/isaar-cpf-international-standard-archival-authority-record-for-corporate-bodies-persons-and-families-2nd-edition.html>

¹² <https://github.com/SAA-SDT>

¹³ <http://xml.ra.se/eac/>

¹⁴ <https://sok.riksarkivet.se/nad>

¹⁵ https://sok.riksarkivet.se/?postid=Arkis+d113a67c-b69c-40be-8cbb-1aae4c5da55c&s=TARKIS08_Balder

Schematisk bild över huvudelementen i EAC beta

Beskrivningen av arkivbildaren sker i detta format genom att i ”Condesc” beskriva allt det som gäller beskrivningen av auktoriteten i det element som gäller för den information som beskrivs och innehåller redovisning av identifierande information såväl som en textuell beskrivning och datum som förknippas med auktoriteten. I del tre delarna ”Eacrels”, ”Resourcerels” samt ”Funactrels” skapas relationer till andra auktoriteter, resurser såsom arkiv och eller funktioner och aktiviteter.

Ursprungliga resurser att använda är TL¹⁶ och XML-schemat¹⁷.

1.2.2 Encoded Archival Context - Corporate bodies, Persons and Families (EAC-CPF)

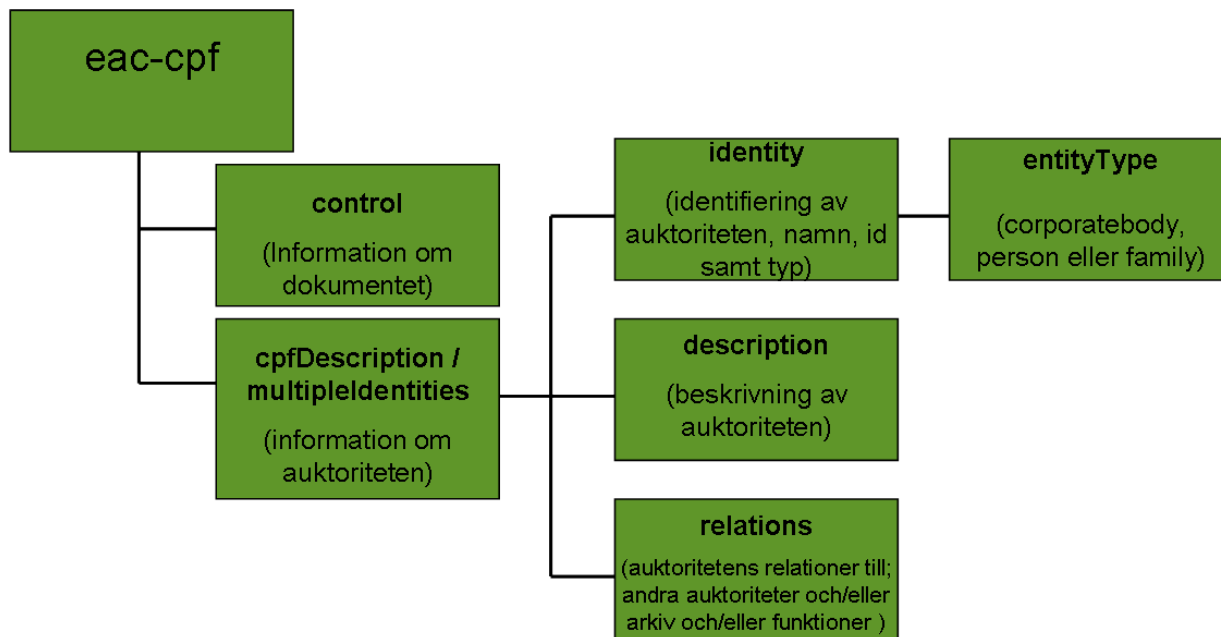
Utbytesformatet EAC-CPF (Encoded Archival Context - Corporate bodies, Persons, Families)¹⁸ är efterföljaren och den fastslagna versionen av EAC beta. Detta format används i ”FGS Arkivredovisning (Verksamhetsbaserad)”.

¹⁶ http://www3.iath.virginia.edu/eac/documents/tl_beta.html#toc

¹⁷ <https://github.com/SAA-SDT/EAC-beta>

En schematisk bild av standarden ser ut som följer.

Schematisk bild över huvudelementen i EAC-CPF

Beskrivningen av arkivbildaren sker i detta format genom att antingen en ”enkel” beskrivning sker med delen ”cpfDescription” vilket står för ”Corporate bodies, persons and families description” som beskriver en arkivbildare eller delen ”multipleIdentities”.

”MultipleIdentities” eller på svenska multipla identiteter kan jämföras med att skapa en beskrivning av en person och sedan av alla de alias¹⁹ som personen har använt vilket kan ses som en ”avancerad” beskrivning. Denna multipla identitetsbeskrivnings möjlighet används inte i den svenska tolkningen av formatet i FGS:en. Beskrivningen innehåller sedan redovisning av identifierande information såväl som en textuell beskrivning och datum som förknippas med auktoriteten. I delen ”Relations” skapas relationer till andra auktoriteter, resurser såsom arkiv och eller funktioner och aktiviteter.

Ursprungliga resurser att använda är TL²⁰ och XML-schemat²¹.

1.3 Information om XML-dokumentet

Som tidigare beskrivits finns det i alla fyra formaten en inledande del av de XML-dokument som skapas som innehåller information om själva XML-dokumentet. Informationen gäller alltså enkom XML-dokumentet och kan vara något som man inte läser in i det system som importerar informationen, detta är helt beroende av de olika systemen.

Till exempel kan man som information om XML-dokumentet tillika filen ange vem som skapat filen och när, allmän information om beskrivningsregler som använts samt ange de ordlistor som använts för att kunna beskriva vissa fält. Ordlistorna är viktiga för att förstå den tillkommande begrepps värld som använts i den nationella och lokala tillämpningen av standarderna.

¹⁸ <http://eac.staatsbibliothek-berlin.de/>

¹⁹ Tänk på Gordon Sumner som är mer känd som artisten Sting. Med multipleIdentities skulle en identitet vara Sting och den andra Gordon Sumner och båda identiteterna skulle ha sin beskrivning.

²⁰ http://eac.staatsbibliothek-berlin.de/fileadmin/user_upload/schema/cpfTagLibrary.html#toc

²¹ <https://github.com/SAA-SDT/eac-cpf-schema>

Vem som skapat filen har en speciell titel i standarderna kallas denne agent och i FGS:erna för aktör, alltså någon människa eller maskin som har utför något med filen till exempel skapat filen. Vad som skett anges i en beskrivning av en händelse. Händelserna kan således vara att filen har skapats eller att filen har uppdaterats. Det finns en färdig uppsättning med möjliga händelser i respektive standard. Vilka händelser som man anger är beroende av systemet som man använder och vilka händelser som det anger vid export av informationen. I de fall informationen finns lagrad i filen är det viktigt att använda händelserna för att ange vad som skett med själva filen. Det är däremot inte möjligt att i respektive elements som har till exempel uppdaterats att ange att just denna text är uppdaterad utan informationen gäller filen som helhet.

2. Arkivredovisning enligt det allmänna arkivskemat

Det så kallade allmänna arkivskemat ligger till grund för de förteckningsplaner som från och med 1903 har använts för att förteckna arkiv inom den offentliga förvaltningen och i många fall även inom enskilda organisationer. Schemat har legat till grund för de olika myndighetspecifika förteckningsplaner som under 1900-talet och en bit in på 2000-talet beslutades först av Kungl. Maj:t och sedermera av Riksarkivet och Krigsarkivet²². Även om schemat först och främst har varit avsett för statliga myndigheter så har det mer eller mindre blivit ett riktmärke för kommunala myndigheter och även den enskilda sektorn. Riksarkivet har dessutom för kommuner och landsting från och med 1933 utfärdat råd och anvisningar om förtecknande av arkiv som bygger på schemat.

För statliga myndigheter har arkivredovisning enligt det allmänna arkivskemat senast från och med 2013 ersatts av den så kallade verksamhetsbaserade arkivredovisningen.

Den ursprungliga versionen av det allmänna arkivskemat återgavs för första gången i Riksarkivarkivariens tillämpningscirkulär²³ till kungörelsen (1903:56) angående allmänna grunder för ordnande och förtecknande af vissa offentliga arkiv. Schemat var avsett för de centrala ämbetsverken och innehöll följande fem fasta huvudavdelningar som vid behov skulle utökas²⁴:

- A Protokoll med föredragningslistor
- B Koncept
- C Diarier
- D Liggare, register, förteckningar, journaler, matriklar och rullor
- E Inkomna handlingar
- F Räkenskaper
- G Övriga särskilda serier, osv.²⁵

Schemat ändrades därefter vid tre tillfällen, 1962, 1979 samt 1991. Friheten att själv vid behov kunna lägga till ytterligare huvudavdelningar till planen togs dock bort i och med ändringarna av planen 1962²⁶. Huvudavdelningarna i det allmänna arkivskemat efter ändringarna till den sista versionen (1991) var:

- A Protokoll och föredragningslistor
- B Utgående handlingar
- C Diarier

---

²² Geijer, U, Lenberg, E och Lövblad, H, Arkivlagen en kommentar, 2013, s. 28 f

²³ Bihang till SFS 1903:58

²⁴ Arkivredovisningsprojektet, Rapport 2002-03-19, Dnr RA 20-2001/1247, s. 13f

²⁵ Geijer, Lenberg, och Lövblad, 2013, s. 29

²⁶ Smedberg, Staffan Att ordna och förteckna arkiv, åttonde upplagan 2008. s. 20f

D Liggare och register
E Inkomna handlingar
F Handlingar ordnade efter ämne
G Räkenskaper
Ö Övriga handlingar²⁷

Versionerna av planen från 1961 och 1979 innehöll förutom dessa även huvudavdelningarna:

H Statistik
J Kartor och ritningar
K Fotografier

Versionen från 1979 innehöll också huvudavdelningen:

Z Sammanställningar av upptagningar.

Riksarkivet har vid olika tillfällen även rekommenderat och föreskrivit om fler huvudavdelningar som exempelvis:

L Trycksaker
M Magnetband

Från början var tanken med huvudavdelningarna i det allmänna arkivskemata att de skulle vara oberoende av handlingarnas format eller medium även om så dock inte blev fallet²⁸.

Vid förtecknande av handlingar enligt det allmänna arkivskemata eller en förteckningsplan som bygger på schemata redovisas handlingarna i ett arkiv enligt huvudavdelningarna i schemata. Under respektive huvudavdelning redovisas handlingarna därefter i underavdelningar/serier i en struktur som ska underlätta sökbarheten i arkivet.²⁹ I stort en redovisning av ett arkiv från det generella till det specifika i arkiv, huvudavdelningar, serier och volymer.

Schemata är ett hjälpmedel för att systematiskt redovisa arkivets serier och var från början inte tänkt att i sig självt beskriva den logiska ordningen i arkivet. Tanken var heller inte att den fysiska serieindelningen eller arkivläggningen skulle anpassas till huvudavdelningarna i schemata³⁰.

Till grund för det allmänna arkivskemata finns fyra principer:

- Artprincipen,
- Värdeprincipen
- Funktionsprincipen, och
- Formatprincipen.

Artprincipen innebär att handlingar av samma slag och formella slag förtecknas i specifika serier, exempelvis diariet eller protokoll. Enligt värdeprincipen har de handlingar som var viktigast för de traditionella ämbetsverken (protokoll och registratur) placerats först i

---

²⁷ Dessa huvudavdelningar föreskrevs för förtecknandet av arkiv hos statliga myndigheter i Riksarkivets föreskrifter och allmänna råd (RA-FS 1991:1) om arkiv hos statliga myndigheter.

²⁸ Smedberg. Staffan, 2008, s. 21

²⁹ Arkivredovisningsprojektet, Rapport 2002-03-19, Dnr RA 20-2001/1247, s. 13f

³⁰ Smedberg. Staffan, 2008, s. 20

förteckningsplanen. Funktionsprincipen har bland annat legat till grund för att skilja ut räkenskaper och formatprincipen gäller för kartor och ritningar³¹.

Med anledning av tillkomsten av arkivlagen (1990:782) och dess bestämmelser om att myndigheter ska upprätta arkivbeskrivningar så föreskrev Riksarkivet även om vilka uppgifter en sådan skulle innehålla i Riksarkivets föreskrifter och allmänna råd (RA-FS 1991:1) om arkiv hos statliga myndigheter. Enligt föreskriften skulle det i en arkivbeskrivning ingå uppgifter om:

- Myndighetens organisation och arbetsuppgifter
- Sambandet mellan myndighetens arbetsuppgifter och viktigare handlingar och ärendeslag
- Vilka arkiv som myndigheten förvarar
- Sökingångar i arkivet/arkiven
- Inskränkningar i tillgängligheten genom sekretess
- Gallringsregler
- Vem som är ansvarig för arkivverksamheten

2.1 Överföring av arkivredovisningsinformation enligt det allmänna arkivschemat

Överföringar av arkivredovisningsinformation i redovisningar enligt det allmänna arkivschemat går att göra på flera olika sätt dels genom att använda FGS Arkivredovisning (Allmänna arkivschemat) som den är, dels genom att använda delar från både från FGS Arkivredovisning (Allmänna arkivschemat) och FGS Arkivredovisning (Verksamhetsbaserad). Hur detta går till redogörs det för nedan.

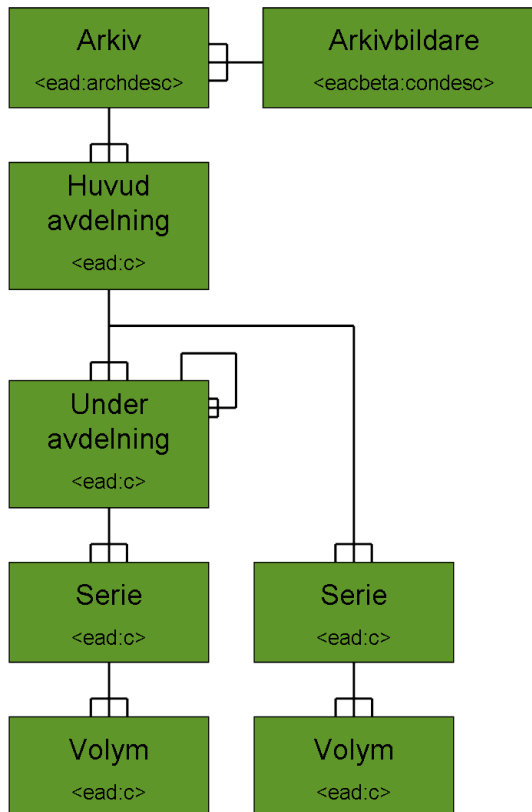
2.1.1 Redovisning enligt allmänna arkivschemat beskriven med EAC beta och EAD 2002

I FGS Arkivredovisning (Allmänna arkivschemat) används EAC beta för att beskriva arkivbildaren och EAD 2002 för att beskriva arkivet. En fullständig arkivredovisning blir därför uppdelad i två olika XML-dokument, ett EAC beta-dokument och ett EAD 2002-dokument. De båda dokumenten kopplas samman via en relation.

Bilden nedan illustrerar på en övergripande nivå dels hur beskrivningen av arkivbildaren kopplas till beskrivningen av arkivet, dels hur dokumenten är uppbyggda och i vilka element som de olika delarna förkommer.

---

³¹ Arkivredovisningsprojektet, Rapport 2002-03-19, Dnr RA 20-2001/1247, s. 13f

Relationsmodell för arkivredovisning enligt det allmänna arkivskemat beskriven med EAC beta och EAD 2002

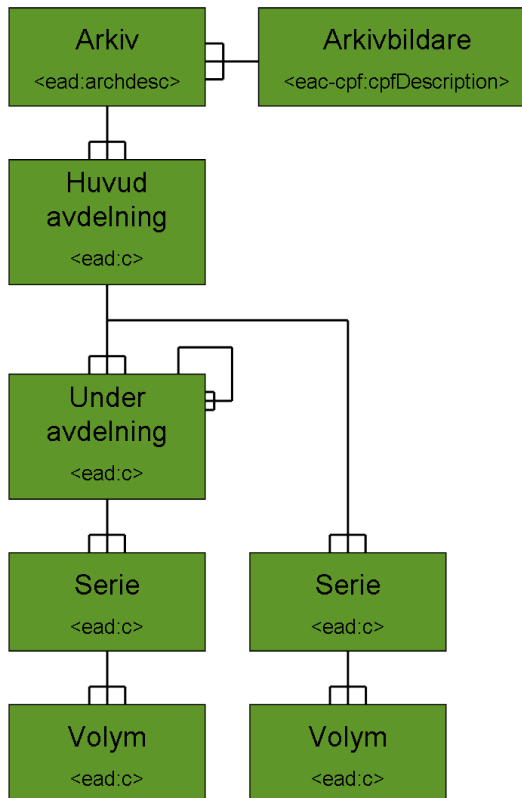
För att hålla samman arkivredovisningen skapas relationer mellan EAC beta och EAD 2002. Relationerna görs från båda dokumenten så att det via arkivet går att spåra arkivbildaren och vice versa.

Det är möjligt för en arkivbildare att inneha flera arkiv och därför också flera arkivredovisningar. Det är möjligt att i arkivförteckningen underindela en huvudavdelning i underavdelningar samt att underindela underavdelningar i underavdelningar. Det är dock frivilligt att använda underavdelningarna och dessa bör endast utnyttjas när det är nödvändigt. Både huvudavdelningar och underavdelningar kan underindelas i flera serier vilka underindelas i volymer. Det är inte möjligt att underindela volymer.

2.1.2 Redovisning enligt allmänna arkivskemat beskriven med EAC-CPF och EAD 2002

Om man i dagsläget inte redan använder sig av EAC beta för att beskriva arkivbildaren i en arkivredovisning enligt det allmänna arkivskemat så rekommenderas det att man i stället använder sig av EAC-CPF. Detta kräver att man kombinerar de båda specifikationerna arkivredovisning. EAC-CPF delen i FGS Arkivredovisning (Verksamhetsbaserad) används för att beskriva arkivbildaren och EAD 2002 delen i FGS Arkivredovisning (Allmänna arkivskemat) används för att beskriva arkivet. Den fullständiga arkivredovisningen blir uppdelad i två olika XML-dokument, ett EAC-CPF-dokument och ett EAD 2002-dokument som sammankopplas via en relation.

Bilden nedan illustrerar på en övergripande nivå dels hur beskrivningen av arkivbildaren kopplas till beskrivningen av arkivet, dels hur dokumenten är uppbyggda och i vilka element som de olika delarna förekommer.

Relationsmodell för arkivredovisning enligt det allmänna arkivschemat beskriven med EAC-CPF och EAD 2002

För att hålla samman arkivredovisningen skapas relationer mellan EAC-CPF och EAD 2002. Relationerna ska finnas i båda dokumenten så att det via arkivet går att spåra arkivbildaren och vice versa.

Det är möjligt för en arkivbildare att innehålla flera arkiv och därför också flera arkivredovisningar. Det är möjligt att i arkivförteckningen underindela en huvudavdelning i underavdelningar samt att underindela underavdelningar i underavdelningar. Det är dock frivilligt att använda underavdelningarna och dessa bör endast utnyttjas när det är nödvändigt. Både huvudavdelningar och underavdelningar kan underindelas i flera serier vilka underindelas i volymer. Det är inte möjligt att underindela serier eller volymer.

3. Arkivredovisning enligt den verksamhetsbaserade arkivredovisningen

Principerna för hur statliga myndigheter ska redovisa sina arkiv ändrades den 1 januari 2013 genom Föreskrifter (RA-FS 2008:4) om ändring i Riksarkivets föreskrifter och allmänna råd (1991:1) om arkiv hos statliga myndigheter. Föreskrifterna gäller för statliga myndigheter och vissa andra organ som är bundna att tillämpa arkivförordningen. Riksarkivets föreskrifter är inte bindande för kommunala myndigheter men används relativt ofta av dessa som referensram. Under 2013 publicerade samrådsgruppen för kommunala arkivfrågor en klassificeringsstruktur som ett resultat av projektet ”Klassa”. Klassificeringsstrukturen är tänkt att kunna användas som referensmaterial av kommuner och landsting vid utarbetandet av deras egna klassificeringsstrukturer och bygger i stort på de delar i RA-FS 2008:4 som avser beskrivningen av en organisations verksamhet. Det finns dock inga liknande kommunala råd för övriga delar i RA-FS 2008:4 och för själva arkivförteckningen finns fortfarande endast vägledningen ”Upprättande av arkivförteckning – ordna och förteckna handlingar enligt allmänna arkivschemat”.

Tanken med den så kallade verksamhetsbaserade arkivredovisningen är att myndighetens handlingar ska redovisas utifrån en organisations verksamhetsprocesser. Detta innebär inte att alla myndigheter måste ha processorienterade organisationer men man måste däremot ha ett processsynsätt på sin informationshantering.

Den verksamhetsbaserade arkivredovisningen har i större utsträckning än tidigare redovisningssätt anpassats med hänsyn till informationens rörlighet samt att den fysiska lagringen är föränderlig över tiden i den moderna informationsförvaltningen.

Tanken är att redovisningen ska kunna tjäna både som styr- och sökmedel till organisationens information redan från att denna skapas. Till skillnad mot tidigare så är arkivbeskrivningen och arkivförteckningen inte längre två olika instrument utan har i hög utsträckning integrerats med varandra. Den verksamhetsbaserade arkivredovisningen har också anpassats för att kunna integreras med myndighetens informationssystem. Detta genom att den består av uppgiftsmängder som presenteras från olika perspektiv efter behov och som i form av metadata kan integreras med myndighetens informationssystem³².

Arkivredovisningens funktion är att ge en överblick över handlingsbeståndet i arkivet, att möjliggöra förståelsen av sambanden mellan verksamheten och dess handlingar samt att hantera och förvalta handlingar. Den ska ge en överblick över myndighetens hela handlingsbestånd oberoende av registreringsprinciper, medium, databärare, gallrings- eller sekretessregler.

De uppgiftsmängder som den verksamhetsbaserade arkivredovisningen består av kan delas in i:

- En arkivbeskrivning,
- En klassificeringsstruktur med processbeskrivningar,
- En arkivförteckning, och
- Dokumentation³³

Arkivbeskrivningen innehåller övergripande information om en organisations verksamhet och verksamhetsinformation. Det vill säga uppgifter om verksamheten, arkivet och åtkomsten till handlingarna.

Klassificeringsstrukturen kan sägas vara en strukturerad beskrivning av myndighetens verksamhet ordnad i verksamhetsområden och processer³⁴. Klassificeringsstrukturen består av ett antal strukturenheter som motsvarar organisationens verksamhetsområden och processer vilka tillsammans med mer detaljerade processbeskrivningar utgör verksamhetsbeskrivningen. Klassificeringsstrukturens strukturenheter används för att klassificera handlingsslag. Det råder ett till ett förhållande mellan en process och ett handlingsslag vilket innebär att en strukturenhet som motsvarar en process inte kan användas för att klassificera fler än ett handlingsslag.³⁵

I arkivförteckningen redovisas verksamhetsinformationen i form av uppgifter om handlingsslag med ingående handlingstyper samt förvaringsenheter där dessa ingår. Tanken är att arkivförteckningen ska utgöra dokumentation över en organisations befintliga verksamhetsinformation samtidigt som den även är ett styrmedel för den verksamhetsinformation som kommer att skapas. Handlingsslagen motsvarar processer och omfattar de handlingar som uppstår genom att processen genomförs upprepat. Ett handlingsslag kan innehålla flera handlingstyper som uppkommer genom att en aktivitet i en process genomförs upprepat.

---

³² Redovisa verksamhetsinformation, 2012, Vägledning till Riksarkivets föreskrifter om arkivredovisning. Skrifter för offentlig förvaltning 2012:1, Riksarkivet, s. 6f

³³ Ibid, s. 10f

³⁴ Redovisa verksamhetsinformation, 2012, s. 13f

³⁵ Geijer, Lenberg. och Lövblad, 2013, s. 31

Uppgifter om handlingsslag och handlingstyper kompletteras även av uppgifter om gallring, sekretess och förvaring.

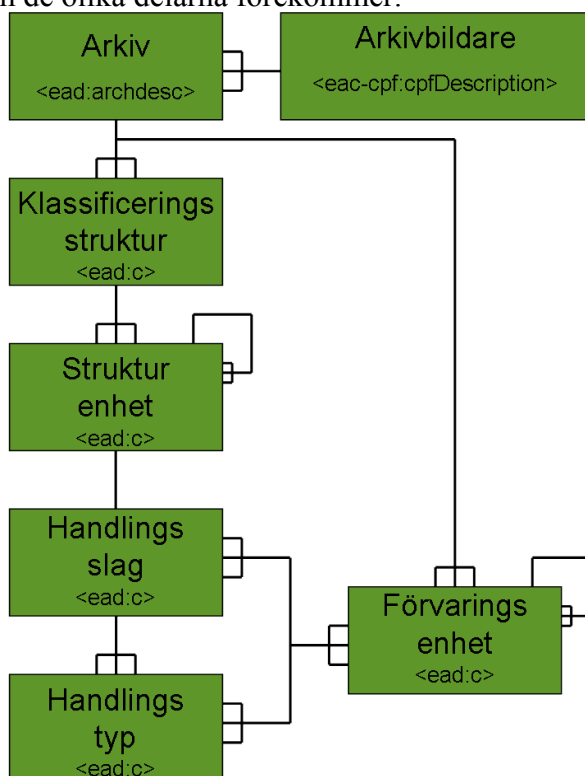
En förvaringsenhet avser en mängd handlingar som avgränsas genom sin förvaring och avser både fysiska och logiska enheter. Om den logiska enheten inte överensstämmer med den fysiska enheten måste man redovisa uppgifter om båda. För elektroniska handlingar måste man alltid redovisa den logiska förvaringen eftersom den fysiska förändras kontinuerligt.³⁶

I dokumentationen redovisas det hur arkivredovisningen har tagits fram och hur den är tänkt att användas. Exempel på uppgifter i dokumentationen är metoder och standarder för framtagning, uppdatering och förvaltning av redovisningen, relationer mellan redovisningens olika delar och integration med andra system, utformning av beteckningar och versionsnummer, presentationsformer, förkortningar och koder, ordningsprinciper samt utformningen av förvaringsenheternas beteckningar.³⁷

3.1 Verksamhetsbaserad arkivredovisning beskriven med EAC-CPF och EAD3

I FGS Arkivredovisning (Verksamhetsbaserad) används EAC-CPF för att beskriva arkivbildaren och EAD3 för att beskriva arkivet. En fullständig arkivredovisning blir därför uppdelad i två olika XML-dokument, ett EAC-CPF-dokument och ett EAD3-dokument. De båda dokumenten kopplas samman via en relation.

Bilden nedan illustrerar på en övergripande nivå dels hur beskrivningen av arkivbildaren kopplas till beskrivningen av arkivet, dels hur dokumenten är uppbyggda och i vilka element som de olika delarna förekommer.

Relationsmodell för verksamhetsbaserad arkivredovisning beskriven med EAC-CPF och EAD3

³⁶ Ibidm, s. 31f

³⁷ Ibidm, s. 32

Beskrivningen av arkivet på den högsta nivån görs i EAD3 med elementet <archdesc> vilket även innehåller relationer till beskrivningen av arkivbildaren i EAC-CPF.

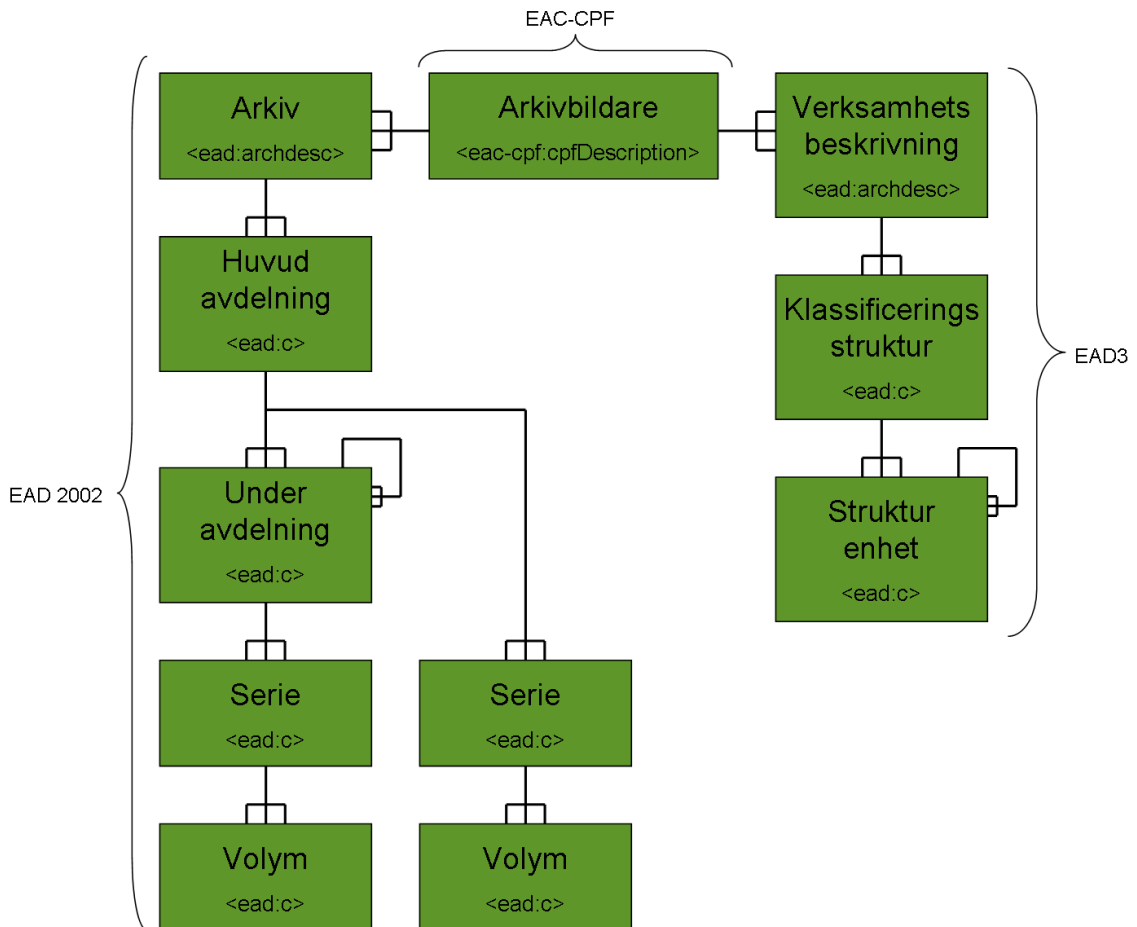
Klassificeringsstruktur, strukturenheter, handlingsslag, handlingstyper och förvaringsenheter beskrivs i EAD3 med elementet <c>. Det går att bygga upp hierarkier med strukturenheter till ett obegränsat djup för att beskriva till exempel verksamhetsområden, processgrupper och processer. Det går att överföra flera klassificeringsstrukturer, det vill säga samtliga versioner av en arkivredovisnings klassificeringsstruktur. Vid en överföring av flera versioner måste samtliga äldre versioner av klassificeringsstrukturen ha ett startdatum och ett stoppdatum. Den senaste gällande versionen behöver endast ha ett startdatum. När det gäller nya och avslutade strukturenheter i en befintlig version av en klassificeringsstruktur så måste dessa vid överföring ha startdatum respektive slutdatum. En förvaringsenhet kan i FGS Arkivredovisning (Verksamhetsbaserad) innehålla andra förvaringsenheter till ett obegränsat djup. Som exempel på detta kan en förvaringsenhet vara en server i vilken det kan finnas flera förvaringsenheter i form av kataloger.

4. Beskrivning av arkivredovisningar som är kombinationer av redovisningsprinciper

I vissa fall kan en arkivredovisning utgöras av en kombination av den verksamhetsbaserade arkivredovisningen och det allmänna arkivskemat. I detta avsnitt kommer det att redogöras för hur överföringen av informationen från sådana redovisningar kan göras genom att man kombinerar FGS Arkivredovisning (Verksamhetsbaserad) och FGS Arkivredovisning (Allmänna arkivskemat).

Beskrivningen av arkivbildaren och dennes verksamhet i form av klassificeringsstruktur och processbeskrivningar görs i dessa fall med hjälp av EAC-CPF och EAD3 som återfinns i FGS Arkivredovisning (Verksamhetsbaserad). Detta medan beskrivningen av arkivet görs med hjälp av EAD 2002 som återfinns i FGS Arkivredovisning (Allmänna arkivskemat). En fullständig arkivredovisning blir i detta fall därför uppdelad i tre XML-dokument, ett EAD 2002-dokument, ett EAC-CPF-dokument och ett EAD3-dokument vilka kopplas samman med hjälp av relationer.

Bilden nedan illustrerar på en övergripande nivå dels hur beskrivningen av arkivbildaren kopplas beskrivningen av verksamheten och arkivet, dels hur dokumenten är uppbyggda och i vilka element som de olika delarna förekommer.

Relationsmodell för arkivredovisning som är en kombination av flera redovisningsprinciper beskriven med EAC-CPF, EAD 2002 och EAD3

En arkivbildare kan ha flera beskrivningar av arkiv och flera verksamhetsbeskrivningar kopplade till sig. Det vill säga att en arkivbildare kan ha flera arkiv och flera olika versioner av beskrivningar av verksamheten (Klassificeringsstrukturen med processbeskrivningar) i en och samma överföring.